

**GLAVNA SLUŽBA
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA
REPUBLIKE SRPSKE**

Republika Srpska
78000 Banja Luka
Vladike Platona bb
Tel: +387(0)51/493-555
Faks: +387(0)51/493-556
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Izveštaj o provedenoj finansijskoj reviziji
Agencije za agrarna plaćanja Republike Srpske
za period 01.01 - 31.12.2023. godine**

Broj: RV024-24

Banja Luka, 24.06.2024. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	1
	Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja.....	1
II	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	3
	Izvještaj o reviziji usklađenosti	3
III	REZIME DATIH PREPORUKA.....	4
IV	KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI.....	5
V	IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)	6
	1. Uvod	6
	2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja.....	6
	3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola	6
	4. Nabavke.....	9
	5. Priprema i donošenje budžeta	9
	6. Finansijski izvještaji	10
	6.1. Prihodi i primici, rashodi i izdaci.....	10
	6.1.1. Prihodi i primici.....	10
	6.1.2. Rashodi i izdaci.....	11
	6.2. Imovina, obaveze i izvori.....	16
	6.2.1. Nefinansijska imovina.....	16
	6.2.2. Finansijska imovina i razgraničenja.....	17
	6.2.3. Obaveze i razgraničenja	17
	6.2.4. Vlastiti izvori.....	18
	6.3. Vanbilansna evidencija	18
	6.4. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze	18
	6.5. Obrazloženja uz finansijske izvještaje	18

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje sa rezervom

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja Agencije za agrarna plaćanja Republike Srpske koji obuhvataju: Pregled planiranih i ostvarenih prihoda, primitaka, rashoda i izdataka iskazanih u glavnoj knjizi trezora na računovodstvenom fondu 01; Pregled prihoda, primitaka, rashoda i izdataka na računovodstvenim fondovima od 01 do 05; Pregled imovine, obaveza i izvora sa stanjem na dan 31.12.2023. godine i za godinu koja se završava na taj dan. Revizijom smo obuhvatili pregled značajnih transakcija, obrazloženja uz obrasce godišnjeg finansijskog izvještaja i primjenu računovodstvenih politika u revidiranom periodu.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu „Osnov za mišljenje sa rezervom“, finansijski izvještaji Agencije za agrarna plaćanja Republike Srpske istinito i objektivno prikazuju, u svim materijalno značajnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2023. godine; prihode, primitke, rashode i izdatke, kao i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja za javni sektor važećim u Republici Srpskoj.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i relevantnim ISSAI standardima revizije 2200 – 2810. Naša odgovornost za provođenje revizije je detaljnije opisana u pasusu „Odgovornost revizora“. Reviziju smo proveli u skladu sa ISSAI 130 – Etički kodeks, ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti i nezavisni smo u odnosu na subjekta revizije.

Prema Pravilniku o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika finansijske izvještaje Agencije za agrarna plaćanja Republike Srpske čine tabelarni pregledi navedeni u našem izvještaju. Usvojeni okvir finansijskog izvještavanja za javni sektor u Republici Srpskoj podrazumijeva da se sve transakcije, procjene i politike odmjeravaju u odnosu na usaglašenost sa međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor.

Revizijski nalazi i zaključci o fer i istinitoj prezentaciji finansijskih izvještaja Agencije za agrarna plaćanja Republike Srpske se oslanjaju na propisani okvir finansijskog izvještavanja za javni sektor u Republici Srpskoj.

Zbog činjenice da se u predmetnim finansijskim izvještajima ne prezentuje finansijski rezultat, ne izražavamo mišljenje o finansijskom rezultatu za 2023. godinu.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi, s obzirom na propisani okvir finansijskog izvještavanja, dovoljni i odgovarajući da nam pruže osnovu za naše mišljenje.

Kao što je navedeno pod tačkama 6.1.2.1. i 6.2.3. ovog Izvještaja:

Precijenjene su subvencije, a potcijenjeni rashodi po osnovu korišćenja robe i usluga, tekući i kapitalni grantovi i transferi između i unutar jedinica vlasti u najmanjem iznosu od 11.209.776 KM. Shodno navedenom, precijenjene su obaveze po osnovu subvencija, a potcijenjene su obaveze iz poslovanja, obaveze za grantove i obaveze po osnovu transfera između i unutar jedinica vlasti, jer rashodi po osnovu dodjele sredstava za podsticanje razvoja poljoprivrede i sela i obaveze nisu klasifikovani u skladu sa članom 79., 81., 84., 92., 94., 95., 102. i 103. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Direktor je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor, odnosno propisanim

okvirom finansijskog izvještavanja za javni sektor važećim u Republici Srpskoj. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške; odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u obrazloženjima uz obrasce godišnjih finansijskih izvještaja; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su primjerene datim okolnostima i nadzor nad procesom izvještavanja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da steknemo razumno uvjerenje o tome da finansijski izvještaji, kao cjelina, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane prevarom ili greškom, kao i da sačinimo i objavimo revizijski izvještaj, koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjerenje predstavlja visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, koja je izvršena u skladu sa ISSAI standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajne pogrešne iskaze kada oni postoje.

Pogrešni iskazi mogu nastati kao posljedica prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako, pojedinačno ili zajedno, mogu uticati na ekonomske odluke korisnika koje se donose na osnovu finansijskih izvještaja.

Zbog činjenice da se revizija provodi provjerom na bazi uzorka i da u sistemu internih kontrola i računovodstvenom sistemu postoje inherentna ograničenja, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju i profesionalnom skepticizmu, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija, takođe, uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika utemeljenih na vremenskoj neograničenosti poslovanja i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Izjavljujemo da smo postupili u skladu sa relevantnim etičkim zahtjevima u vezi sa nezavisnošću. Ostvarili smo komunikaciju sa odgovornim licima subjekta revizije u vezi sa planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije i drugim važnim pitanjima i značajnim nalazima revizije, uključujući značajne nedostatke u sistemu internih kontrola koji se mogu identifikovati tokom revizije.

Banja Luka, 24.06.2024. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

II IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izveštaj o reviziji usklađenosti

Mišljenje

Uz reviziju finansijskih izvještaja Agencije za agrarna plaćanja Republike Srpske za 2023. godinu, izvršili smo reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Po našem mišljenju, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima Agencije za agrarna plaćanja Republike Srpske za 2023. godinu su, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Osnov za mišljenje

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, direktor je, takođe, odgovoran da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje Agencije za agrarna plaćanja Republike Srpske obuhvaćeno prema definisanim kriterijumima, usklađeno sa zakonskim i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje Agencije za agrarna plaćanja Republike Srpske.

Banja Luka, 24.06.2024. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

III REZIME DATIH PREPORUKA

Preporuke vezane za finansijske izvještaje

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se:

- 1) planiranje i izvršenje budžeta po osnovu sredstava za podsticanje razvoja poljoprivrede i sela vrši uz primjenu ekonomske klasifikacije propisane odredbama Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike;
- 2) u Obrazloženjima uz finansijske izvještaje objelodanjuju informacije shodno zahtjevima MRS-JS 1 - Presentacija finansijskih izvještaja (paragraf 53), MRS-JS 19 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina (paragraf 100) i članu 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika.

Preporuke vezane za usklađenost

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se:

- 1) u cilju uspostavljanja sistema finansijskog upravljanja i kontrole sačini knjiga poslovnih procesa, registar rizika i strategija upravljanja rizicima u skladu sa članom 8. Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske i tačkom 22. i 33. Uputstva o načinu uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

IV KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI

- Zakon o budžetskom sistemu Republike Srpske;
- Zakon o izvršenju Budžeta Republike Srpske za 2023. godinu i Odluka o usvajanju Rebalansa Budžeta za 2023. godinu;
- Zakon o trezoru;
- Zakon o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj, član 4, 9-11;
- Zakon o obezbjeđenju i usmjeravanju sredstava za podsticanje razvoja poljoprivrede i sela;
- Zakon o poljoprivredi;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o državnim službenicima;
- Zakon o radu, član 32-39, 204-207.;
- Zakon o platama zaposlenih u organima uprave Republike Srpske;
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o porezu na dohodak, Glava I-IV, VI, X, XII i XIII;
- Zakon o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske;
- Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju invalida, član 26. i 27.;
- Uredba o kancelarijskom poslovanju republičkih organa uprave;
- Odluka o utvrđivanju cijene rada;
- Odluka o visini naknade troškova za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u Republici Srpskoj;
- Pravilnik o sadržaju izvještaja i načinu izvještavanja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrole;
- Pravilnik o jedinstvenim pravilima i proceduri javne konkurencije za zapošljavanje i postavljanje državnih službenika;
- Pravilnik o obrascu, sadržaju i načinu popunjavanja putnog naloga;
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Agenciji za agrarna plaćanja;
- Pravilnik o uslovima i načinu ostvarivanja novčanih podsticaja za razvoj poljoprivrede i sela;
- Pravilnik o uslovima i načinu ostvarivanja novčanih podsticaja za kapitalne investicije u poljoprivrednoj proizvodnji u 2023. godini;
- Pravilnik o uslovima i načinu ostvarivanja podrške za sanaciju štete i sprovođenje mjera suzbijanja i iskorjenjivanja afričke kuge svinja;
- Pravilnik o načinu izrade i sadržaju kadrovske plana u republičkim organima uprave;
- Uputstvo o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole;
- Posebni kolektivni ugovor za zaposlene u organima uprave Republike Srpske.

V IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)

1. Uvod

Agencija za agrarna plaćanja Republike Srpske (u daljem tekstu: Agencija) je osnovana kao republička upravna organizacija u skladu sa članom 39. Zakona o republičkoj upravi („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 115/18, 111/21, 15/22, 56/22, 132/22 i 90/23), a u skladu sa članom 42. navedenog zakona obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na uspostavljanje jedinstvenog sistema za sva agrarna plaćanja, uspostavljanje integrisanog sistema kontrole svih plaćanja i sopstvenog računovodstvenog sistema, obezbjeđenje transparentnosti svih mjera podrške i isplata, usklađivanje procedura u vezi sa agrarnim plaćanjima sa procedurama i pravilima Evropske unije, uspostavljanje sistema uvezivanja sa drugim registrima i drugim evidencijama koje se vode u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede: stvaranje tehničkog okvira za primjenu sistema jedinstvenog broja i sistema odlaganja podataka, saradnju sa drugim organima i organizacijama Republike Srpske u vezi sa razmjenom procedura i podataka, evidentiranje i računsku obradu zahtjeva, isplatu zahtjeva korisnicima po osnovu ostvarenog prava na podsticajna sredstva, čuvanje i arhiviranje svih dokumenata, vođenje evidencije o dodijeljenim podsticajnim sredstvima, monitoring i dostavljanje izvještaja i analiza Ministarstvu i osposobljavanje kadrova da bi se osigurala jedinstvena primjena procedura i kvalitetno sprovođenje mjera i druge poslove u skladu sa zakonima i propisima.

Agencija je u sastavu Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Predmet ove revizije su pojedinačni finansijski izvještaji Agencije za 2023. godinu sačinjeni na osnovu transakcija evidentiranih u okviru Glavne knjige trezora (u daljem tekstu: GKT) na fondu 01 (opšti fond).

Sredstva za finansiranje rada Agencije se obezbjeđuju u budžetu Republike Srpske.

Na Nacrt izvještaja o provedenoj finansijskoj reviziji Agencije za period 01.01 - 31.12.2023. godine nije bilo primjedbi.

Preporuke date u ovom izvještaju, u cilju njihovog naglašavanja, boldovane su i pisane italic slovima.

2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske izvršila je finansijsku reviziju Agencije za 2022. godinu i sačinila izvještaj u kome je dato osam preporuka, od kojih tri za finansijske izvještaje i pet za usklađenost. Agencija je dostavila Plan i program mjera i aktivnosti za otklanjanje nepravilnosti utvrđenih u revizijskom izvještaju broj RV024-23 od 20.04.2023. godine, u skladu sa članom 21. stav (3) Zakona o reviziji javnog sektora Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 98/05 i 20/14). Uvidom u relevantnu dokumentaciju utvrđeno je da je šest preporuka provedeno, a dvije preporuke nisu provedene.

Preporuke koje nisu provedene se odnose na primjenu ekonomske klasifikacije pri planiranju i izvršenju budžeta po osnovu sredstava za podsticanje razvoja poljoprivrede i sela i objelodanivanje dodatnih informacija u obrazloženjima uz finansijske izvještaje (tačke 5., 6.1.2.1. i 6.5. izvještaja).

3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 97/18, 78/20, 2/21, 33/22, 95/23 i 114/23) u Agenciji je

sistematizovano 27 radnih mjesta za 43 izvršioca (34 državna službenika i devet namještenika).

Na dan 31.12.2023. godine bilo je zaposleno 39 izvršilaca, od kojih 36 izvršilaca na neodređeno vrijeme (27 državnih službenika i devet namještenika), jedan državni službenik na određeno vrijeme i dva imenovana lica (v.d. direktora i v.d. zamjenika direktora). U toku 2023. godine jedan izvršilac je bio na neplaćenom odsustvu.

Kadrovskim planom za 2023. godinu, na koji je Ministarstvo finansija Republike Srpske dalo saglasnost, nije planirano novo zapošljavanje u 2023. godini. Tokom 2023. godine provedena je konkursna procedura za prijem dva namještenika na neodređeno vrijeme od strane Agencije za agrarna plaćanja, a koji su u ranijem periodu bili u radnom odnosu na određeno vrijeme u Agenciji (promjena statusa).

Direktora Agencije je imenovala Vlada Republike Srpske u 2022. godini Rješenjem o postavljenju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 60/22) na mandatni period od pet godina, a koji je razriješen dužnosti na lični zahtjev i postavljen za v.d. zamjenika direktora Agencije rješenjima o postavljenju („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 103/23 i 17/24). Vlada Republike Srpske je imenovala v.d. direktora Agencije tri puta po tri mjeseca rješenjima o postavljenju („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 103/23, 17/24 i 42/24).

U skladu sa Rješenjem o imenovanju komisije za popis imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2023. godine, izvršen je popis i evidentiranje rezultata popisa imovine i obaveza. Revizijskim ispitivanjem provođenja istog nisu utvrđene neusklađenosti sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 45/16 i 113/21).

Integralni računovodstveni sistem za sva agrarna plaćanja, kao podrška za evidentiranje i računsku obradu zahtjeva za podsticajna sredstva i evidencije o dodijeljenim i plaćenim podsticajima, te obezbjeđenje kontrole i transparentnosti svih realizovanih mjera podrške i izvršenih isplata, nije uspostavljen. Pomoćne evidencije dodijeljenih podsticajnih sredstava i evidencija žalbi izjavljenih na donesena rješenja po osnovu subvencija na nivou Agencije, vode se u eksel tabelama.

Prema pisanoj informaciji za potrebe revizije, u Ministarstvu se realizuje „Projekat unapređenja otpornosti i konkurentnosti sektora poljoprivrede“ u okviru kojeg je definisana podkomponenta „Unapređenje poljoprivrednih informacionih sistema“ koja će podržati dovršetak mreže računovodstvenih podataka, kompletiranje registra farmi, poboljšanje funkcionalnosti sistema različitih registara, uključujući identifikaciju i registraciju životinja, jačanje poljoprivrednog informacionog sistema, razvijanje sistema identifikacije zemljišnih parcela, a jedan od predviđenih modula je i softver za obradu zahtjeva za podsticaje. Početak implementacije, nakon izmjena kreditnog sporazuma sa Svjetskom bankom, se očekuje do kraja 2024. godine.

U 2023. godini, ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je na osnovu Zakona o obezbjeđenju i usmjeravanju sredstava za podsticanje razvoja poljoprivrede i sela („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 43/02, 44/02 i 106/09) i Zakona o poljoprivredi („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 70/06, 20/07, 87/07 i 71/09) donio Pravilnik o uslovima i načinu ostvarivanja novčanih podsticaja za razvoj poljoprivrede i sela („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 11/23, 26/23, 48/23, 55/23, 68/23, 70/23, 82/23, 92/23, 95/23, 102/23, 103/23 i 11/24) i Pravilnik o uslovima i načinu ostvarivanja novčanih podsticaja za kapitalne investicije u poljoprivrednoj proizvodnji u 2023. godini („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 20/23).

Kod dodjele sredstava podsticaja za premije za priplodne krmače, priplodne koze i ovce i premije po muznom grlu, rješenja po zahtjevima korisnika sredstava su donesena sa kašnjenjem od preko dva mjeseca u odnosu na rokove utvrđene članom 2. stav (6), 10. stav

(5), 11. stav (8) i 17. stav (3) Pravilnika o uslovima i načinu ostvarivanja novčanih podsticaja za razvoj poljoprivrede i sela.

U cilju saniranja štete i sprovođenju mjera suzbijanja i iskorjenjivanja afričke kuge svinja, Upravni odbor Kompenzacionog fonda Republike Srpske (u daljem tekstu: Upravni odbor) odobrio je po osnovu tri zaključka iznos od 7.000.000 KM. Realizacija sredstava (plaćanje) je vršena preko Kompenzacionog fonda Republike Srpske u iznosu od 6.999.919 KM. Zaključcima Upravnog odbora od 14.07.2023. godine i 08.09.2023. godine odobrena su sredstva za podršku poljoprivrednim proizvođačima u 2023. godini za eutanaziju zaraženih svinja u ukupnom iznosu od 5.000.000 KM. Agencija je odobrila 855 zahtjeva za novčane podsticaje za 14.373 grla u skladu sa uslovima propisanim Pravilnikom o uslovima i načinu ostvarivanja podrške za sanaciju štete i sprovođenje mjera suzbijanja i iskorjenjivanja afričke kuge svinja („Službeni glasnik Republike Srpske”, br. 64/23, 65/23, 66/23 i 92/23). U odnosu na visinu sredstava predviđenih članom 2. pomenutog Pravilnika, iz sredstava Kompenzacionog fonda Republike Srpske isplaćeno je više 2.000.000 KM na ime ostvarivanja pomenute podrške, a u skladu sa pomenutim Zaključkom od 08.09.2023. godine. Zaključkom Upravnog odbora od 21.07.2023. godine odobrena je isplata sredstava za potrebe podrške sanaciji štete uzrokovane afričkom kugom svinja prema kojem su isplaćena sredstva u iznosu od 333.086 KM za veterinarske mjere sanacije žarišta i 1.666.833 KM za otkup svinja sa zaraženog područja shodno članu 2. i 3a. pomenutog Pravilnika. Zaključeni su ugovori o otkupu i klanju svinja sa ZP Komerc d.o.o. Bijeljina i Globus d.o.o. Bijeljina od 24.07.2023. godine.

Kontrolu odobravanja i korišćenja podsticajnih sredstava kao redovnu aktivnost vrši odjeljenje za terensku kontrolu koje je za 2023. godinu realizovalo aktivnosti vezano za šest mjera podrške. Nadzor i kontrolu namjenskog korišćenja podsticajnih sredstava vrše i Republička uprava za inspeksijske poslove i inspekcije jedinica lokalne samouprave posredstvom poljoprivredne, veterinarske i tržišne inspekcije. Prema izvještaju Republičke uprave za inspeksijske poslove od 16.01.2024. godine republički i opštinski poljoprivredni inspektori su u toku 2023. godine izvršili ukupno 490 kontrola korišćenja sredstava podsticaja u okviru kojih je kontrolisano 1.569 mjera za podsticaje odobrene u 2022. godini. U okviru 13 kontrola je naloženo otklanjanje nepravilnosti, dok je kod tri naložen povrat sredstava.

Jedinica za internu reviziju je organizaciono uspostavljena Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Radno mjesto rukovodioca Jedinice za internu reviziju je popunjeno, dok radno mjesto internog revizora nije popunjeno. U toku 2023. godine, obavljeno je pet internih pregleda po osnovu kojih su sačinjena tri izvještaja interne revizije i dva naknadna pregleda provođenja preporuka interne revizije.

U Agenciji nije u potpunosti uspostavljen sistem finansijskog upravljanja i kontrole u skladu sa odredbama Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj 91/16) i podzakonskim aktima. Rješenjem direktora od 13.11.2023. godine imenovano je lice zaduženo za finansijsko upravljanje i kontrolu shodno članu 14. pomenutog zakona. Agencija je sačinila godišnji izvještaj, elektronskim popunjavanjem obrasca Izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrole za 2023. godinu, u skladu sa rokom definisanim članom 8. stav (6) Pravilnika o sadržaju izvještaja i načinu izvještavanja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrole („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj 1/22). Izjave u vezi dostignutog stepena razvoja sistema internih finansijskih kontrola i planiranim mjerama za uspostavljanje nedostignutog nivoa razvoja sistema internih finansijskih kontrola, koje se dostavljaju uz godišnji izvještaj za 2023. godinu, su sačinjene u zakonskim rokovima. Planom rada za uspostavljanje i razvoj sistema finansijskog upravljanja i kontrola za 2024. godinu predviđeno je kompletiranje knjige poslovnih procesa, izrada registra rizika i donošenje strategije upravljanja rizicima shodno tački 22. i 33. Uputstva o načinu uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog

upravljanja i kontrole („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 99/17) i članu 8. stav (2) Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske.

Agencija nije primijenila sistem dvojnog potpisa, što nije u skladu sa članom 9. stav (3) tačka 3) Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske, kojim je propisano da se kontrolne aktivnosti naročito odnose na sistem dvojnog potpisa u kome nijedna obaveza ne može biti preuzeta ili izvršeno plaćanje bez potpisa rukovodioca subjekta i rukovodioca finansijske službe ili drugog ovlašćenog lica.

Shodno gore navedenom, kao i u tačkama 6.1.2.1., 6.2.3. i 6.5. izvještaja, uspostavljeni sistem internih kontrola nije funkcionisao na način da je obezbijedio istinito i fer izvještavanje.

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se u cilju uspostavljanja sistema finansijskog upravljanja i kontrole sačini knjiga poslovnih procesa, registar rizika i strategija upravljanja rizicima u skladu sa članom 8. Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske i tačkom 22. i 33. Uputstva o načinu uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

4. Nabavke

Planom javnih nabavki i izmjenama plana za 2023. godinu planirano je 16 postupaka javnih nabavki robe i usluga u ukupnom iznosu od 128.000 KM bez uračunatog poreza na dodatu vrijednost. Planirane su nabavke robe (31.000 KM), usluga (25.000 KM) i neprioritetnih usluga iz Aneksa 2 Zakona o javnim nabavkama (72.000 KM).

Prema izvještaju o realizaciji u toku 2023. godine realizovano je 15 postupaka javnih nabavki ukupne ugovorene vrijednosti 123.724 KM, od toga 13 direktnih sporazuma (52.728 KM), jedan postupak nabavke usluga iz Aneksa 2 Zakona (69.996 KM) i jedan rezervisani ugovor (1.000 KM). Najvećim dijelom nabavke se odnose na nabavku poštanskih usluga, kancelarijskog materijala, goriva, tonera, štampača i kompjuterske opreme, usluga održavanja vozila i osiguranja radnika i vozila.

Revizijskim ispitivanjem je obuhvaćeno pet postupaka javnih nabavki i to četiri direktna sporazuma i postupak nabavke usluga iz Aneksa 2 Zakona ukupne ugovorene vrijednosti od 97.938 KM, što predstavlja 79% ukupno realizovanih javnih nabavki. Ispitane su nabavke kancelarijskih potrepština (9.908 KM), goriva (9.616 KM), tonera (5.928 KM), štampača i kompjuterske opreme (2.490 KM) i poštanskih usluga (69.996 KM).

Kod revizijom obuhvaćenih nabavki, nisu utvrđene neusklađenosti sa Zakonom o javnim nabavkama.

5. Priprema i donošenje budžeta

Agencija je pripremu i izradu budžetskog zahtjeva za 2023. godinu izvršila u skladu sa instrukcijama Ministarstva finansija Republike Srpske u formatu programskog budžetiranja. Agencija je u zakonskom roku dostavila Ministarstvu finansija Republike Srpske, po Instrukciji 1 za budžetske korisnike, prijedlog prioriteta za 2023. godinu, a po Instrukciji 2, budžetski zahtjev za 2023. godinu, Nacrt kadrovske plana za 2023. godinu i zahtjev za dodatna budžetska sredstva za 2023. godinu.

Prema Odluci o usvajanju Budžeta za 2023. godinu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 112/22) Agenciji je odobren budžetski okvir u iznosu od 181.591.900 KM. Prema Odluci o usvajanju Rebalansa budžeta za 2023. godinu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 99/23) Agenciji je odobren budžetski okvir u iznosu od 181.582.200 KM, a odnosi se na rashode za lična primanja (1.389.000 KM), rashode po osnovu korišćenja robe i usluga (144.700 KM), rashode finansiranja i druge finansijske troškove (500 KM), subvencije (180.000.000 KM), izdatke za nefinansijsku imovinu (5.000 KM) i ostale izdatke (43.000 KM).

Nakon Rebalansa budžeta, provedeno je pet realokacija sredstava (tri po osnovu rješenja ministra poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske u iznosu od 35.100 KM i dvije po osnovu rješenja predsjednika Vlade Republike Srpske u iznosu od 37.000 KM).

Planiranje budžeta po osnovu subvencija nije izvršeno u skladu sa ekonomskom klasifikacijom propisanom članom 94. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike („Službeni glasnik Republike Srpske”, br. 98/16, 115/17, 118/18 i 97/23), a što je detaljnije objašnjeno u tački 6.1.2.1. izvještaja.

U skladu sa članom 8. stav (3) Zakona o obezbjeđenju i usmjeravanju sredstava za podsticanje razvoja poljoprivrede i sela, Odlukama Vlade Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske”, br. 10/23, 43/23, 100/23 i 21/24) je usvojen Plan korišćenja sredstava za podsticanje razvoja poljoprivrede i sela za 2023. godinu čime su sredstva raspoređena za podršku tekućoj proizvodnji u visini od 93.165.452 KM, podršku dugoročnom razvoju u visini od 75.837.190 KM i sistemske mjere u visini od 10.996.138 KM.

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se planiranje budžeta po osnovu sredstava za podsticanje razvoja poljoprivrede i sela vrši uz primjenu ekonomske klasifikacije propisane odredbama Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

6. Finansijski izvještaji

Agencija ima status budžetskog korisnika i izvještavanje vrši u skladu sa članom 46. i 47. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika („Službeni glasnik Republike Srpske”, br. 15/17 i 17/22), te je sačinila propisane obrasce godišnjih izvještaja Obrazac 2.01 – Pregled planiranih i ostvarenih prihoda, primitaka, rashoda i izdataka iskazanih u GKT na računovodstvenom fondu 01, Obrazac 3a – Pregled prihoda, primitaka, rashoda i izdataka iskazanih u GKT na računovodstvenim fondovima 01 do 05, Obrazac 4a – Funkcionalna klasifikacija rashoda i neto izdataka za nefinansijsku imovinu iskazanih u GKT, Obrazac 5a – Pregled imovine, obaveza i izvora iskazanih u GKT i pisano obrazloženje uz finansijske izvještaje.

Agencija nije izvršila ispravku grešaka iz prethodne godine korekcijom kolone „prethodna godina” u finansijskim izvještajima za 2023. godinu kako je propisano članom 115. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike („Službeni glasnik Republike Srpske”, br. 115/17 i 118/18) i instrukcijom Ministarstva finansija Republike Srpske od 09.03.2020. godine (tačka 2. izvještaja).

6.1. Prihodi i primici, rashodi i izdaci

U Pregledu prihoda, primitaka, rashoda i izdataka iskazanih u GKT na računovodstvenim fondovima 01 do 05, Agencija je iskazala ukupne prihode i primitke u iznosu od 101.932 KM i ukupne rashode i izdatke u iznosu od 181.592.154 KM.

Izvršenje budžeta (budžetski rashodi i izdaci) za 2023. godinu je iskazano u iznosu od 181.580.674 KM, što je u nivou budžetskog okvira odobrenog Rebalansom budžeta. Na pojedinim pozicijama izvršenje budžeta je više u odnosu na budžetski okvir odobren Rebalansom budžeta, a isto je pokriveno dozvoljenim realokacijama budžetskih sredstava (tačka 5. izvještaja).

6.1.1. Prihodi i primici

Ukupni prihodi i primici su iskazani u iznosu od 101.932 KM, a čine ih neporeski prihodi, prihodi obračunskog karaktera i ostali primici.

Neporeski prihodi su iskazani u iznosu od 64.640 KM, a čine ih prihodi po osnovu povrata nenamjenski utrošenih sredstava po osnovu datih subvencija.

Ostali primici su iskazani u iznosu od 37.189 KM, a čine ih primici od refundacija po osnovu porodijskog odsustva od Javne ustanove Javni fond za dječiju zaštitu Republike Srpske u iznosu od 29.174 KM i primici od Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske u iznosu od 8.015 KM.

6.1.2. Rashodi i izdaci

Ukupni rashodi i izdaci su iskazani u iznosu od 181.592.154 KM, a odnose se na rashode (181.536.375 KM) i izdatke (55.779 KM). Rashode čine tekući rashodi i rashodi obračunskog karaktera.

6.1.2.1. Tekući rashodi

Tekući rashodi su iskazani u iznosu od 181.524.895 KM, a čine ih rashodi za lična primanja zaposlenih (1.359.966 KM), rashodi po osnovu korišćenja robe i usluga (166.088 KM), rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi (60 KM) i subvencije (179.998.781 KM).

Rashode za lična primanja zaposlenih čine rashodi za bruto plate zaposlenih (1.231.350 KM), rashodi za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada (50.619 KM), rashodi za naknadu plata zaposlenih za vrijeme bolovanja, roditeljskog odsustva i ostalih naknada plata (64.518 KM) i rashodi za otpremnine i jednokratne pomoći (13.478 KM).

Rashode za bruto plate zaposlenih čine rashodi za osnovnu platu (753.176 KM), uvećanja osnovne plate po osnovu radnog staža (35.067 KM), porez na dohodak (59.222 KM) i doprinosi na platu (383.885 KM).

Rashode za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada čine rashodi za naknade za prevoz na posao i sa posla (19.920 KM), rashodi za jubilarnu nagradu (3.104 KM), nagrade za posebne rezultate u radu (2.800 KM), dnevnice za službena putovanja u zemlji i inostranstvu (12.320 KM), penzijski doprinos za dobrovoljno penzijsko osiguranje na teret poslodavca (8.700 KM), te pripadajući porez i doprinosi na nagrade (3.775 KM).

Plate i ostala lična primanja zaposlenih definisani su Zakonom o platama zaposlenih u organima uprave Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 66/18, 105/19, 119/21, 68/22 i 132/22) i Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u organima uprave Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 79/23).

Rashode za naknadu plata zaposlenih za vrijeme bolovanja, roditeljskog odsustva i ostalih naknada plata čine rashodi za naknadu plata za vrijeme bolovanja koji se ne refundiraju (30.440 KM), za naknadu plata za vrijeme porodiljskog odsustva koji se ne refundiraju (4.041 KM), za naknadu plata za vrijeme bolovanja, roditeljskog odsustva i ostalih naknada koji se ne refundiraju-porez na dohodak (3.561 KM), za uvećanje naknade plata po osnovu radnog staža za vrijeme bolovanja, roditeljskog i drugog odsustva koje se ne refundiraju (1.007 KM) i za zbirne doprinose na naknadu plata koje se ne refundiraju (25.469 KM).

Rashode za otpremnine i jednokratne novčane pomoći čine rashodi za novčane pomoći prilikom rođenja djeteta (6.336 KM), novčane pomoći u slučaju smrti člana uže porodice (3.178 KM), novčane pomoći u slučaju teže bolesti ili invalidnosti (3.175 KM), porez (162 KM) i doprinosi na naknade (627 KM).

Rashode po osnovu korišćenja robe i usluga čine rashodi po osnovu zakupa (16.406 KM), utroška energije, komunalnih, komunikacionih i transportnih usluga (78.878 KM), za režijski materijal (24.797 KM), za tekuće održavanje (5.201 KM), putovanja i smještaja (22.513 KM), stručne usluge (8.738 KM) i ostali neklasifikovani rashodi (9.555 KM).

Rashode po osnovu zakupa čine rashodi za zakup poslovnih prostorija za smještaj arhive Agencije.

Rashode po osnovu utroška energije, komunalnih, komunikacionih i transportnih usluga najvećim dijelom čine rashodi za poštanske usluge (63.904 KM), usluge korišćenja mobilnog telefona (5.106 KM), fiksnog telefona (5.112 KM) i premještaja i selidbe (4.300 KM).

Zaključen je Ugovoru o vršenju usluga prenosa poštanskih pošiljaka u unutrašnjem i međunarodnom poštanskom saobraćaju od 04.10.2023. godine.

Priznavanje prava na troškove mobilnih telefona je definisano Rješenjem o priznavanju prava na troškove mobilnih telefona u Agenciji od 11.12.2023. godine kojim su utvrđeni mjesečni limiti potrošnje po korisnicima.

Rashode za režijski materijal najvećim dijelom čine rashodi za kompjuterski materijal (9.481 KM), obrasce i papir (5.528 KM), registratore, fascikle i omote (6.408 KM) i kancelarijska pomagala (2.070 KM).

Rashode za tekuće održavanje najvećim dijelom čine rashodi za tekuće održavanje prevoznih sredstava (4.474 KM).

Rashode po osnovu putovanja i smještaja čine rashodi po osnovu smještaja i hrane na službenom putovanjima u zemlji (6.497 KM), utroška nafte (10.562 KM) i benzina (3.403 KM).

Agencija raspolaže sa četiri službena vozila, a korišćenje službenih vozila regulisano je Pravilnikom o uslovima i načinu korišćenja službenih vozila u Agenciji iz 2011. godine i definisanim normativom potrošnje goriva. Nabavka goriva u 2023. godini vršena je od dobavljača „Nestro petrol“ a.d. Banja Luka po provedenom postupku nabavke i zaključenom ugovoru.

Rashode za stručne usluge najvećim dijelom čine troškovi održavanja licenci (4.467 KM) i usluge održavanja računara i biro opreme (1.233 KM).

Ostale neklasifikovane rashode najvećim dijelom čine rashodi po osnovu reprezentacije (5.083 KM) i doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju invalida (2.719 KM). Pravilnikom o korišćenju sredstava koja se priznaju kao troškovi reprezentacije u Agenciji iz 2010. godine utvrđen je način korišćenja sredstava za službene potrebe.

Subvencije su iskazane u iznosu od 179.998.781 KM i odnose se na podsticajna sredstva, premije i regrese iz sredstava za podsticanje razvoja poljoprivrede i sela, a koje se realizuju kroz podršku tekućoj proizvodnji, kapitalnim investicijama, ruralnom razvoju i sistemске i ostale mjere podrške.

Podrška tekućoj proizvodnji je realizovana u iznosu od 93.165.452 KM, a odnosi se na direktnu podršku stočarskoj proizvodnji (60.853.357 KM) i biljnoj proizvodnji (32.312.095 KM).

Direktnu podršku stočarskoj proizvodnji čine premije za priplodnu stoku (7.860.738 KM), mlijeko (31.799.632 KM), po grlu za muzna grla (10.368.940 KM), proizvodnju mesa (8.983.737 KM), podršku pčelarskoj proizvodnji (1.680.710 KM) i podršku razvoju konjarstva (159.600 KM).

Premije za priplodnu stoku najvećim dijelom čine premije za priplodne junice (1.162.500 KM), krmače (2.265.200 KM), koze i ovce (2.416.100 KM) i za sistem uzgoja krava-tele (1.252.400 KM).

Premije za proizvodnju mesa čine premije za utovljenu junad (2.825.000 KM), svinje (2.986.662 KM) i brojlere (2.704.803 KM).

Direktnu podršku biljnoj proizvodnji čine premije za proizvedeno i prodato voće i povrće, ljekovito i aromatično bilje (6.626.645 KM), regres po hektaru sjetvene površine za strna

žita (11.371.463 KM), regres po hektaru sjetvene površine za soju, suncokret i uljanu repicu (1.114.836 KM), regres po hektaru za dizel gorivo (10.363.669 KM), sjemenski materijal (1.245.854 KM), sadni materijal (431.229 KM) i organsku proizvodnju (1.009.155 KM).

Premija za proizvedeno i prodato voće i povrće, ljekovito i aromatično bilje najvećim dijelom se odnosi na premiju za proizvedeno i prodato voće (4.018.364 KM) i povrće (1.996.982 KM).

Podrška kapitalnim investicijama je realizovana u iznosu od 75.837.190 KM, a odnosi se na nabavku poljoprivredne mehanizacije (42.672.335 KM), investicije u stočarskoj proizvodnji (9.041.314 KM), investicije u biljnoj proizvodnji (2.711.585 KM), investicije za skladištenje i preradu poljoprivrednih proizvoda (9.284.500 KM), investicije u izgradnji i opremanju ribnjaka (212.368 KM), podršku samozapošljavanju diplomiranih inženjera poljoprivrede (757.045 KM), poslovnim aktivnostima udruženja žena (99.867 KM), samozapošljavanju žena (289.817 KM), poslovnim aktivnostima poljoprivrednih zadruga i klastera (999.961 KM), otkupu poljoprivrednih proizvoda (999.521 KM), informisanje korisnika i promociju sektora poljoprivrede (385.743 KM), prenosu znanja i vještina u poljoprivredi (229.699 KM), uvođenje tehnoloških inovacija (168.848 KM), modernizaciji sistema protivgradne odbrane (4.327.770 KM), meliorativne mjere unapređenja pašnjaka (37.729 KM), razvojnim centrima (488.400 KM), zajedničkim projektima Vlade Republike Srpske i Opštine Srebrenica (100.000 KM), standardizaciji i brendiranju (49.541 KM), projektima ruralnog razvoja (2.128.324 KM), kapitalnim investicijama u lovstvu (729.753 KM) i očuvanju autohtonih rasa (123.070 KM).

Sistemske i ostale mjere podrške su realizovane u iznosu od 10.996.138 KM, a odnose se na zaštitu zdravlja životinja (2.874.263 KM) i zaštitu zdravlja biljaka i atestiranje prskalica (686.230 KM), monitoring pesticida (100.000 KM), te mjere podrške proizvodnji sjemena za vještačko osjemenjivanje u govedarstvu (249.999 KM), uzgojno-seleksijskom radu (63.592 KM), kontrolu kvaliteta mlijeka (1.209.623 KM), opremanju laboratorija (199.447 KM), sufinansiranju premije osiguranja primarne poljoprivredne proizvodnje (905.694 KM), analizi kontrole plodnosti zemljišta (141.500 KM), kontroli kvaliteta stočne hrane (224.910 KM), vođenju i održavanju registra poljoprivrednih gazdinstava i etFARM sistema kontrole (1.215.494 KM), izradi strateških i programskih dokumenata (253.400 KM), Poljoprivrednom zadružnom savezu Republike Srpske (116.600 KM), unapređenju, zaštiti i razvoju ribljeg fonda i rad ribočuvarske službe (100.679 KM), vođenju računovodstvenih podataka za poljoprivredna gazdinstva (31.500 KM), te sredstva za vanredne potrebe i pomoći (2.383.016 KM) i žalbe (240.191 KM).

Mjere za zaštitu zdravlja životinja najvećim dijelom se odnose na mjere podrške za evidentiranje gazdinstava i životinja u Veterinarski informacijski sistem (1.347.849 KM), dijagnostičke mjere zaštite zdravlja životinja (333.105 KM), monitoring na slinavku i šap (136.913 KM), sprovođenje programa nadzora na klasičnu kugu svinja i afričku kugu svinja (230.545 KM), mjere vakcinacije protiv antraksa (231.187 KM), te podsticajna sredstva za investicije u unapređenje veterinarske djelatnosti (199.864 KM) i rad Kancelarije za unos podataka o poljoprivrednim gazdinstvima i životinjama (297.360 KM).

Pravilnikom o uslovima i načinu ostvarivanja novčanih podsticaja za razvoj poljoprivrede i sela i Pravilnikom o uslovima i načinu ostvarivanja novčanih podsticaja za kapitalne investicije u poljoprivrednoj proizvodnji u 2023. godini definisani su uslovi i postupci za ostvarivanje prava na novčane podsticaje, postupci za njihovo ostvarivanje, vrsta, visina i način isplate novčanih podsticaja, obaveze korisnika novčanih podsticaja nakon njihovog primanja, rokovi, te potrebna dokumentacija i obrasci. Obračunski period za obračun podsticaja za 2023. godinu u skladu sa članom 3. stav (3) Pravilnika o uslovima i načinu ostvarivanja novčanih podsticaja za razvoj poljoprivrede i sela, traje od isteka roka za podnošenje zahtjeva za podsticajne mjere iz 2022. godine, pa do isteka roka za podnošenje zahtjeva za podsticajne mjere u 2023. godini (povezivanje perioda).

U toku 2023. godine, po svim mjerama podrške podneseno je ukupno 29.638 pojedinačnih zahtjeva, od čega je 26.423 zahtjeva pozitivno riješeno, dok je 3.215 zahtjeva odbijeno zbog neispunjenosti uslova.

Vlada Republike Srpske je dala saglasnost na Plan korišćenja sredstava za podsticanje razvoja poljoprivrede i sela u 2023. godini i izmjene Plana („Službeni glasnik Republike Srpske”, br. 10/23, 43/23, 100/23 i 21/24) u iznosu od 180.000.000 KM prema kojem su realizovana sredstva za mjere podrške tekućoj proizvodnji (93.165.452 KM), dugoročnom razvoju (75.837.190 KM) i sistemske mjere (10.996.138 KM). Realizacija sredstava za podsticanje razvoja poljoprivrede i sela kod pojedinih mjera podrške je viša u odnosu na Planom predviđena sredstva, za šta je obezbijedena saglasnost Vlade Republike Srpske, kako je predviđeno članom 5. stav (3) Zakona o izvršenju budžeta Republike Srpske za 2023. godinu („Službeni glasnik Republike Srpske”, br. 112/22 i 99/23).

U okviru mjere podrške premije za mlijeko u 2023. godini, obračunata je i isplaćena premija za mlijeko za 12 mjeseci iz 2023. godine i premija za mlijeko ostvarena za decembar 2022. godine. Obaveze po osnovu premije za mlijeko za 2023. godinu obračunate su u 2023. godini i isplaćene do 29.02.2024. godine.

Novčani podsticaji za podršku informisanju korisnika i promociji sektora poljoprivrede, prenosu znanja i vještina u poljoprivrednoj proizvodnji, zaštiti zdravlja biljaka i atestiranju prskalica i Program monitoringa ostataka sredstava za zaštitu bilja, evidentiranje gazdinstava i životinja u VIS, rad Kancelarije za unos podataka, kontroli kvaliteta mlijeka, kontroli kvaliteta stočne hrane, vođenje i održavanje Registra poljoprivrednih gazdinstava i etFARM sistema kontrole i izrada strateških i programskih dokumenata su realizovani u skladu sa članom 45., 46., 58., 59., 61., 64., 73., 77., 78. i 79. Pravilnika i odobreni korisnicima sa kojima je Ministarstvo zaključilo ugovore.

U okviru podrške informisanju korisnika i promociji sektora poljoprivrede odobreni su novčani podsticaji za organizovanje sajмова i izložbi, te nastup na izložbama i manifestacijama u oblasti poljoprivrede (Privrednoj komori Republike Srpske 30.000 KM, jedinicama lokalne samouprave 22.000 KM, AD „Grad“ Bijeljina 30.000 KM, Poljoprivrednom zadružnom savezu 21.000 KM i Poljoprivrednom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci 8.500 KM), za medijske aktivnosti po osnovu ugovora sa Ministarstvom u najmanjem iznosu od 127.260 KM, udruženjima građana u iznosu od 42.000 KM i JU Ergela Vučijak Prnjavor 5.000 KM.

U okviru podrške prenosu znanja i vještina u poljoprivredi odobreni su novčani podsticaju za savjetovanja i seminare u oblasti poljoprivrede (Poljoprivrednom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci 10.000 KM, Poljoprivrednom fakultetu Univerziteta u Istočnom Sarajevu 10.000 KM, Fondaciji Alica 30.000 KM i Poljoprivrednom zadružnom savezu 30.000 KM), izradu razvojnih programa (Poljoprivrednom fakultetu Univerziteta u Istočnom Sarajevu 30.000 KM i Naučno-voćarskom društvu Republike Srpske 30.000 KM), te Udruženju građana Centar za strateško razvojne projekte Banja Luka za realizaciju projekta 30.000 KM.

U okviru mjera za zaštitu zdravlja biljaka i atestiranje prskalica odobreni su novčani podsticaji za realizaciju Programa iz oblasti zaštite zdravlja bilja za 2023. godinu Poljoprivrednom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci (152.779 KM), Institutu za genetičke resurse Univerziteta u Banjoj Luci (228.194 KM), JU Poljoprivredni institut Republike Srpske (249.660 KM), a za mjere podrške monitoringu pesticida doznačeno je JU Vode Republike Srpske 100.000 KM.

U okviru mjera podrške za evidentiranje gazdinstava i životinja u VIS odobreni su novčani podsticaji veterinarskim organizacijama (ambulantama) ovlaštenim za sprovođenje programa mjera zdravstvene zaštite životinja na epizootiološkom području jedinice lokalne samouprave u ukupnom iznosu od 1.347.849 KM.

Novčani podsticaji za rad Kancelarije za unos podataka su odobreni Veterinarsko stočarskom centru a.d. Banja Luka shodno Ugovoru o obavljanju poslova registracije imanja, identifikacije i kontrole goveda, ovaca i svinja zaključenim sa Ministarstvom u iznosu od 297.360 KM, a odnose se na bruto plate za operatere i režijske troškove.

Novčani podsticaji za kontrolu kvaliteta mlijeka su odobreni Veterinarsko stočarskom centru a.d. Banja Luka shodno Ugovoru o postupku kontrole kvaliteta svježeg sirovog mlijeka zaključenog sa Ministarstvom od 13.03.2023. godine u iznosu od 1.209.623 KM, a odnose se na troškove angažovanja kontrolnih asistenata, korišćenje sopstvenog vozila, obrade podataka i druge pripadajuće troškove.

Novčani podsticaji za kontrolu kvaliteta stočne hrane odobreni su JU Poljoprivredni institut Republike Srpske (149.910 KM) i Poljoprivrednom fakultetu Univerziteta u Istočnom Sarajevu (75.000 KM) za realizaciju Programa unapređenja kvaliteta kabaste i koncentrovane stočne hrane.

U okviru podrške vođenja registra poljoprivrednih gazdinstava odobreni su novčani podsticaji za vođenje Registra poljoprivrednih gazdinstava i Registra korisnika podsticajnih sredstava u Republici Srpskoj (720.000 KM), usluge hostovanja postojećeg kargo sistema i održavanje godišnje licence etFARM sistema (327.600 KM) i isporuku linkova i mrežno održavanje Registra poljoprivrednih gazdinstava (167.894 KM).

Novčani podsticaji za podršku modernizaciji sistema protivgradne odbrane i razvojnim centrima su realizovani u skladu sa članom 48. i 49. Pravilnika na osnovu odluka Vlade Republike Srpske kojima su utvrđeni korisnici i visina novčanih podsticaja.

Javnom preduzeću „Protivgradna preventiva Republike Srpske“ a.d. Gradiška odobreni su novčani podsticaji u ukupnom iznosu od 4.327.770 KM za modernizaciju sistema protivgradne odbrane - izmirenje obaveza po kreditima (3.219.770 KM) i za podršku preventivnim mjerama radi sprečavanja i ublažavanja elementarne nepogode – grada za nabavku raketa (1.108.000 KM), u skladu sa Odlukom Vlade Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj 22/23) i članom 15. Zakona o protivgradnoj zaštiti („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj 15/21).

U okviru podrške za unapređenje eksperimentalno-edukativnih i razvojnih centara odobreni su novčani podsticaji Poljoprivrednom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci (100.000 KM), Institutu za genetičke resurse Univerziteta u Banjoj Luci (100.000 KM), AD „Grad” Bijeljina (100.000 KM) i JU Poljoprivredni institut Republike Srpske (100.000 KM).

Novčani podsticaji za podršku izradi strateških i programskih dokumenata i za učešće u radu radnih grupa i komisija su realizovani u skladu sa članom 79. Pravilnika, a na osnovu odluka Vlade Republike Srpske, rješenja ministra i ugovora sa Ministarstvom. U okviru pomenute mjere podrške odobreni su novčani podsticaji Prirodno-matematičkom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci (152.500 KM), Poljoprivrednom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci (60.000 KM), fizičkim licima po osnovu ugovora o saradnji na projektnom zadatku po rješenjima Ministarstva u ukupnom bruto iznosu od 17.065 KM, fizičkim licima po ugovorima o djelu za učešće u radu Komisije za zaštitu bilja Republike Srpske (14.670 KM) i drugim fizičkim licima po ugovoru o djelu (9.168 KM).

U okviru podrške kapitalnim investicijama u lovstvu odobreni su novčani podsticaji lovačkim udruženjima u Republici Srpskoj za izgradnju prihvatilišta za divljač, nadzornih kamera, fazana, zaštitnih sredstava, prevoznih sredstava, službenog naoružanja, hrane i soli u ukupnom iznosu od 729.753 KM.

Subvencije su precijenjene u najmanjem iznosu od 11.209.776 KM jer rashodi po osnovu realizacije sredstava za podsticanje razvoja poljoprivrede i sela, na osnovu odluka Vlade Republike Srpske, zaključenih ugovora o poslovno-tehničkoj saradnji sa Ministarstvom i po osnovu učešća u radu komisija i radnih grupa imenovanih rješenjem ministra u navedenom iznosu nisu klasifikovani u skladu sa članom 94. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama,

sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike. Prema članu 94. pomenutog Pravilnika subvencije se doznavačavaju isključivo proizvođačima učinaka (robe i usluga), a ne krajnjim potrošačima i imaju za cilj da utiču na obim proizvodnje, cijenu po kojoj se učinci prodaju ili nadoknadu proizvođaču po nekom drugom osnovu, a doznake sredstava u cilju pokrića nagomilanog duga nemaju karakter subvencije. Shodno članu 92., 95., 102. i 103. pomenutog Pravilnika, realizacija navedenih sredstava za podsticanje razvoja poljoprivrede i sela se klasifikuje u okviru rashoda po osnovu korišćenja robe i usluga koji se finansiraju sredstvima za podsticanje razvoja poljoprivrede i sela u najmanjem iznosu 1.383.656 KM, u okviru grantova u najmanjem iznosu od 8.754.925 KM i transfera između i unutar jedinica vlasti u najmanjem iznosu od 1.071.195 KM koji se raspoređuju iz sredstava za podsticanje razvoja poljoprivrede i sela, a koji imaju za cilj da pomognu u obavljanju redovnih aktivnosti ili specifične grupe aktivnosti (projekta) korisnika granta odnosno primaoca doznake.

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se izvršenje budžeta po osnovu sredstava za podsticanje razvoja poljoprivrede i sela vrši uz primjenu ekonomske klasifikacije propisane odredbama Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

6.1.2.2. Rashodi obračunskog karaktera

Rashodi obračunskog karaktera su iskazani u iznosu od 11.480 KM, a odnose se na nabavnu vrijednost realizovanih zaliha auto-guma (1.907 KM - tačka 6.1.2.3. izvještaja), rashode po osnovu amortizacije (9.513 KM - tačka 6.2.1. izvještaja) i rashode rezervisanja po osnovu obaveza 60 KM.

Agencija je obračun amortizacije vršila po propisanim stopama iz Pravilnika o primjeni godišnjih amortizacionih stopa za budžetske korisnike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 110/16).

6.1.2.3. Izdaci

Izdaci su iskazani u iznosu od 55.779 KM, a odnose se na izdatke za nefinansijsku imovinu u iznosu od 4.306 KM i na ostale izdatke u iznosu od 51.473 KM.

Izdaci za nefinansijsku imovinu odnose se na izdatke za nabavku računarske opreme (2.399 KM) i izdatke za zalihe materijala, robe i sitnog inventara (1.907 KM).

Ostali izdaci odnose se na izdatke za naknade plata koje se refundiraju od fondova obaveznog socijalnog osiguranja po osnovu porodijskog odsustva (33.521 KM) i po osnovu bolovanja za zaposlene koji su bili na bolovanju duže od 30 dana (17.952 KM).

6.2. Imovina, obaveze i izvori

Ukupna imovina Agencije na dan 31.12.2023. godine je iskazana u iznosu od 253.863 KM bruto vrijednosti, 212.614 KM ispravke vrijednosti i 41.249 KM neto vrijednosti, a odnosi se na nefinansijsku i finansijsku imovinu.

Ukupne obaveze su iskazane u iznosu od 116.784.662 KM, a vlastiti izvori u iznosu od 2.083 KM.

6.2.1. Nefinansijska imovina

Nefinansijska imovina na dan 31.12.2023. godine je iskazana u iznosu od 226.444 KM bruto vrijednosti, 212.614 KM ispravke vrijednosti i 13.830 KM neto vrijednosti, a odnosi se na opremu i nematerijalnu proizvedenu imovinu.

Smanjenje ukupne vrijednosti nefinansijske imovine u stalnim sredstvima u neto iznosu od 7.175 KM rezultat je obračunatih troškova amortizacije (9.513 KM - tačka 6.1.2.2. izvještaja), otpisa računarske i kancelarijske opreme nabavne vrijednosti 376 KM i ispravke

vrijednosti 316 KM (tačka 6.1.2.2. izvještaja), te povećanja usljed nabavke računarske opreme u vrijednosti od 2.398 KM.

Oprema je iskazana u iznosu od 223.667 KM bruto vrijednosti, 211.920 KM ispravke vrijednosti i 11.747 KM neto vrijednosti. Neto vrijednost opreme čine kancelarijska oprema (4.091 KM) i komunikaciona i računarska oprema (7.655 KM).

Nematerijalna proizvedena imovina je iskazana u iznosu od 2.778 KM bruto vrijednosti, 694 KM ispravke vrijednosti i 2.083 KM neto vrijednosti, a u cijelosti se odnosi na vrijednost računarskih programa za obračun plata i kadrovskih evidencija. Po navedenom osnovu, u 2023. godini je izvršena amortizacija revalorizacionih rezervi formiranih u 2022. godini u skladu sa članom 87. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

6.2.2. Finansijska imovina i razgraničenja

Finansijska imovina i razgraničenja su iskazani u iznosu od 27.419 KM (bruto vrijednosti i neto vrijednosti), a odnose se na kratkoročna potraživanja (103 KM), ostala kratkoročna razgraničenja (6.780 KM) i kratkoročnu finansijsku imovinu i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti (20.536 KM).

Ostala kratkoročna razgraničenja odnose se na razgraničenja po osnovu neizmirenih obaveza za naknade plata za vrijeme roditeljskog odsustva za decembar 2023. godine koja se refundiraju od fondova obaveznog socijalnog osiguranja (5.984 KM) i razgraničenja po osnovu neizmirenih obaveza za naknade plata za vrijeme bolovanja za decembar 2023. godine (796 KM).

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti odnose se na potraživanja po osnovu refundacija za naknadu plata iz doprinosa za zdravstveno osiguranje (12.363 KM) i potraživanja po osnovu refundacija za naknadu plata iz doprinosa za dječiju zaštitu (8.173 KM).

Sa fondovima obaveznog socijalnog osiguranja izvršeno je usaglašavanje otvorenih stavki na dan 31.12.2023. godine.

6.2.3. Obaveze i razgraničenja

Obaveze Agencije na dan 31.12.2023. godine su iskazane u iznosu od 116.784.662 KM, a čine ih kratkoročne obaveze za lična primanja zaposlenih (127.120 KM), obaveze iz poslovanja (51.054 KM) i obaveze za subvencije (116.606.488 KM).

Obaveze za lična primanja zaposlenih se odnose na obaveze za bruto plate zaposlenih i bruto naknade plata za mjesec decembar 2023. godine (113.494 KM) i bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih (13.626 KM).

Obaveze iz poslovanja se odnose na obaveze za nabavku roba i usluga u zemlji (49.705 KM) i obaveze za poreze i doprinose na teret poslodavca (1.349 KM).

Obaveze po osnovu subvencija se odnose na neizmirene obaveze za novčane podsticaje za razvoj poljoprivrede i sela koji se realizuju kroz podršku tekućoj proizvodnji (45.160.663 KM), podršku kapitalnim investicijama (65.402.724 KM), podršku ruralnom razvoju (1.631.654 KM) i sistemske i ostale mjere podrške (4.411.447 KM).

Precijenjene su obaveze po osnovu subvencija u najmanjem iznosu od 11.209.776 KM, a potcijenjene su obaveze iz poslovanja u najmanjem iznosu od 1.383.656 KM, obaveze za grantove u najmanjem iznosu od 8.754.925 KM i obaveze po osnovu transfera između i unutar jedinica vlasti u najmanjem iznosu od 1.071.195 KM, što nije u skladu sa članom 79., 81. i 84. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike (tačka 6.1.2.1. izvještaja).

Agencija je putem provedenih šest multilateralnih kompenzacija u 2023. godini izmirila obaveze u iznosu od 2.374.135 KM, a do roka za izradu i dostavljanje godišnjih finansijskih izvještaja izmirene su obaveze dospjele na dan 31.12.2023. godine u iznosu od 24.466.016 KM.

6.2.4. Vlastiti izvori

Na dan 31.12.2023. godine Agencija je iskazala vlastite izvore u iznosu od 2.083 KM, a odnose se na rezerve formirane po osnovu procjene nematerijalne imovine - računarskog programa (tačka 6.2.1. izvještaja).

6.3. Vanbilansna evidencija

U Agenciji nije bilo poslovnih događaja koji bi zahtijevali evidentiranje na vanbilansnim pozicijama na dan 31.12.2023. godine.

6.4. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze

U Obrazloženju uz finansijske izvještaje za 2023. godinu objelodanjeno je da u toku 2023. godine Agencija nije vodila sudske sporove, a korisnici novčanih podsticaja su izjavili ukupno 464 žalbe na donesena rješenja po osnovu subvencija u periodu od 2021-2023. godine, od čega je prvostepeni organ usvojio 350 žalbi, a Ministarstvu kao drugostepenom organu je proslijeđeno 185 žalbi (tačka 6.5. izvještaja).

6.5. Obrazloženja uz finansijske izvještaje

Uz finansijske izvještaje za 2023. godinu sačinjena su i pisana Obrazloženja koja pružaju neophodne opšte podatke o Agenciji, informacije o osnovama za sastavljanje finansijskih izvještaja i primijenjenim računovodstvenim politikama i propisima za izradu godišnjeg obračuna. Međutim, nisu izvršena objelodanjivanja potrebnih dodatnih informacija vezano za posljednju izmjenu Plana podsticaja za 2023. godinu, strukturu obaveza za lična primanja i uporednim iznosima iz prethodnog perioda, te potpunih informacija o broju izjavljenih žalbi i fazama postupaka po žalbama, u skladu sa članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika, paragrafom 53 MRS-JS 1 - Presentacija finansijskih izvještaja i paragrafom 100 MRS-JS 19 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina.

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se u Obrazloženjima uz finansijske izvještaje objelodanjuju potrebne dodatne informacije shodno zahtjevima MRS-JS 1 - Presentacija finansijskih izvještaja (paragraf 53), MRS-JS 19 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina (paragraf 100) i članu 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika.

Revizijski tim

Dragan Zjajić, s.r.

Svjetlana Kodžoman, s.r.